

POSTANOWIENIE

22 maja 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Małgorzata Manowska

na posiedzeniu niejawnym 22 maja 2025 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa J.D. i K.D.

przeciwko K.S., P.S. i Gminie Ż.

z udziałem interwenienta ubocznego J.C.

o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym,

na skutek skargi kasacyjnej J.D. i K.D.

od wyroku Sądu Okręgowego w Świdnicy

z 13 lutego 2024 r., II Ca 368/23,

- 1. prostuje w komparycji zaskarżonego wyroku imię powoda w ten sposób, że w miejsce "K." wpisuje "K.1",**
- 2. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 3. zasądza od powodów solidarnie: na rzecz pozwanych K.S. i P.S. kwotę 1350 zł (tysiąc trzysta pięćdziesiąt złotych), na rzecz strony pozwanej Gminy Ż. kwotę 1350 zł (tysiąc trzysta pięćdziesiąt złotych), na rzecz interwenienta ubocznego J.C. 1350 zł (tysiąc trzysta pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia następnego po upływie tygodnia od dnia doręczenia powodom odpisu niniejszego postanowienia do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem 13 lutego 2024 r. Sąd Okręgowy w Świdnicy oddalił apelację powodów od wyroku Sądu Rejonowego w Świdnicy z 1 marca 2023 r., oddalającego powództwo (w tym żądanie ewentualne) w sprawie o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym.

Sąd II instancji uznał, dzielając stanowisko Sądu Rejonowego, że grunt będący przedmiotem sprzedaży nie spełniał ani pierwszej, ani drugiej przesłanki wymienionej w art. 37a ust. 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach. Powołując się na rejestr gruntów Sąd Okręgowy wskazał, że sporny grunt był oznaczony jako grunty orne i nie był przeznaczony do zalesienia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego ani w decyzji o warunkach zabudowy. Zatem nie zachodziły przesłanki przysługiwania Skarbowi Państwa prawa pierwokupu nieruchomości wynikającego z tego przepisu.

Od wyroku Sądu II instancji skarżący wnieśli skargę kasacyjną, wskazując na występujące istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), sprowadzające się do odpowiedzi na pytanie czy w przypadku sprzedaży działki gruntu choćby częściowo oznaczonej w obowiązującym dla niej miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego symbolem ZL-Las Skarbowi Państwa (Lasom Państwowym) przysługuje z mocy ustawy prawo jej pierwokupu na podstawie art. 37a ust. 1 pkt 2 ustawy o lasach, a więc również czy takie oznaczenie działki gruntu w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego oznacza, że grunt ten jest przeznaczony do zalesienia w rozumieniu art. 14 ust. 3 ustawy o lasach.

Powołując drugą przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), skarżący wskazali na „zagadnienie interpretacji art. 37a ust. 1 pkt 2 ustawy o lasach”, które nie zostało dotychczas wyjaśnione w orzecznictwie sądowym a może stanowić poważny wkład w rozwoju prawa. Skarżący doprecyzowali, że chodzi o stan prawny sprzed dokonanej nowelizacji art. 14 ust. 3 ustawy o lasach, ustawą z 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw.

Ponadto zdaniem skarżących, sądy *meriti* dopuściły się oczywistego naruszenia przepisu art. 37a ust. 1 pkt 2 ustawy lasach przez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, co prowadzi do zaistnienia przesłanki przyjęcia niniejszej skargi do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżącego obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zagwarantował, że skarga kasacyjna, jako nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie realizować funkcje publicznoprawne. Ograniczenie ilości przesłanek, wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. ma zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo będzie uzasadnione jedynie w tych przypadkach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej jednostkowej sprawie. Ostatecznie, nie w każdej sprawie skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. W przeciwnym razie Sąd Najwyższy stałby się, wbrew obowiązującym przepisom, sądem trzeciej instancji, a nie jest przecież jego zadaniem dokonywanie korekty ewentualnych błędów w zakresie stosowania, czy też wykładni prawa, w każdej indywidualnej sprawie.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem orzecznictwa, przywołanie przyczyny kasacyjnej unormowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga poprawnego zidentyfikowania problemu, w tym odniesienia go do konkretnych przepisów. Konieczne jest także przedstawienie argumentów prowadzących do rozbieżnych ocen danego zagadnienia (postanowienie SN z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01). Istotność problemu prawnego wyraża się w tym, że ma on znaczenie precedensowe dla rozstrzygania podobnych spraw lub rozwoju jurysprudencji (postanowienie SN z 23 marca 2012 r., I CSK 496/11). Obowiązkiem wnoszącego

skargę jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie SN z 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14).

Natomiast powołanie się na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, a jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (zob. np. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08; z 15 kwietnia 2021 r., IV CSK 617/20).

Z kolei powołując się na przesłankę oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), strona powinna przedstawić stosowną argumentację prawną zmierzającą do wykazania kwalifikowanego, ewidentnego naruszenia wskazanych przez nią przepisów prawa, możliwego do stwierdzenia bez merytorycznej analizy zaskarżonego wyroku oraz podstaw kasacyjnych (zob. m.in. postanowienia SN z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49 i z 11 sierpnia 2011 r., IV CSK 163/11).

Skarżący sami wskazali, że opierają swój wniosek o przyjęcie niniejszej skargi kasacyjnej do rozpoznania jednocześnie na trzech podstawach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 12 oraz 4 k.p.c., w zasadzie wykluczających się. Jednakże w ich ocenie jest możliwe wzajemne przenikanie i krzyżowanie się podstaw skargi kasacyjnej z art. 398⁹ § 1 k.p.c., co zostało zauważone zarówno w judykaturze, jak i piśmiennictwie.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się jednak, między przesłankami przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z art. 398⁹ § 1 pkt 1

z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zachodzi relacja logicznego wykluczania się (zob. m.in. postanowienia SN:23 stycznia 2025 r., I CSK 4077/23; 6 marca 2025 r., I CSK 2314/24; 15 kwietnia 2025 r., I CSK 441/25).

Sądy *meriti* dokonały szczegółowego i wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego, doszły do wniosku, że działka, która była przedmiotem sprzedaży w niniejszej sprawie nie spełniała żadnych przesłanek, o których mowa w art. 37a ust. 1 ustawy o lasach. Zostało wyjaśnione, że art. 14 ust. 3 ustawy o lasach w brzmieniu obowiązującym w chwili zawarcia umów sprzedaży spornej działki stanowił, że grunty przeznaczone do zalesienia określa miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przez wyznaczenie terenu lasu lub decyzja o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Jak podkreślił Sąd II instancji, to organy gminy decydują o tym który grunt jest przeznaczony do zalesienia. Nie można więc wywnioskować, że każdy grunt oznaczony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego jako las jest automatycznie przeznaczony do zalesienia.

Artykuł 37a ust. 1 pkt 1-3 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach w aspekcie prerogatywy Skarbu Państwa – prawa pierwokupu i prawa nabycia lasu lub gruntu przeznaczonego do zalesienia była przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego (zob. uchwałę 14 czerwca 2019 r., III CZP 6/19, OSNC 2020, nr 3, poz. 27). W uzasadnieniu tej uchwały Sąd Najwyższy wskazał, że przepisy te wprowadzają dodatkowe ograniczenia przedmiotowe, związane z charakterem nieruchomości.

Treść uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przekonuje też o jej oczywistej zasadności. Okoliczności wskazane przez skarżących nie usprawiedliwiają takiej oceny zaskarżonego orzeczenia. Sąd Najwyższy nie dopatrywał się rażącego naruszenia powołanych przepisów, widocznego *prima facie*. Brak jest jakichkolwiek podstaw, aby twierdzić, że w niniejszej sprawie doszło do oczywistego naruszenia prawa.

Wobec powyższego nie można uznać, że przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania została w sposób właściwy wykazane.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. O kosztach postępowania rozstrzygnięto stosownie do art. 98 § 1 i 3 i art. 107 oraz art. 108 § 1 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

(M.M.)

[SOP]

[a.ł.]